

CSU

ทุกกลุ่มสาระ • ทุกวิชา • ทุกชั้นปี

โครงสร้างรายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย หลักภาษาและการใช้ภาษาไทย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

คำอธิบายรายวิชา

ภาษาไทย หลักภาษาและการใช้ภาษาไทย

รายวิชาพื้นฐาน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
เวลา 80 ชั่วโมง/ปี

ศึกษาและฝึกปฏิบัติเกี่ยวกับการอ่านออกเสียงบทร้อยแก้ว และบทร้อยกรอง พร้อมอธิบายความหมายของคำ ประโยค และสำนวน อ่านเรื่องสั้น ๆ ตามเวลาที่กำหนด ตอบคำถาม แยกข้อเท็จจริง และข้อคิดเห็น คาดคะเนเหตุการณ์ สรุปความรู้และข้อคิดจากเรื่องที่อ่าน คัดลายมือตัวบรรจง เขียนสื่อด้วยแผนภาพโครงเรื่อง และแผนภาพความคิด เขียนย่อความ เขียนจดหมาย เขียนบันทึก เขียนรายงาน และเขียนเรื่องตามจินตนาการ จำแนกข้อเท็จจริง และข้อคิดเห็น พุดสรุปความ พุดแสดงความรู้ ความคิดเห็น ตั้งคำถาม และตอบคำถาม พุดรายงานเรื่องที่ศึกษาจากการฟัง และดูอย่างมีมารยาท สะกดคำและบอกความหมายของคำ ระบุชนิด หน้าที่ของคำในประโยค แต่งประโยค บทร้อยกรองและคำขวัญ บอกความหมายของสำนวน การใช้พจนานุกรม เปรียบเทียบภาษาไทยมาตรฐานกับภาษาไทยถิ่น ร้องเพลงพื้นบ้าน ท่องจำบทอาขยาน และบทร้อยกรองที่มีคุณค่าตามความสนใจ

โดยใช้การฝึกทักษะกระบวนการทางภาษา กระบวนการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานทั้งในด้าน การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน

เพื่อให้เกิดเจตคติที่ดีต่อการเรียนวิชาภาษาไทย ตั้งใจเรียนและมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ ค้นคว้าหาความรู้ จากแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอ ซักถามและสืบค้นเพื่อหาข้อมูล มีความรอบคอบในการทำงาน ใช้ภาษาไทยได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม มีมารยาทในการพูด การอ่าน การเขียน และการฟัง นำความรู้ที่ได้จากการศึกษาไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

ตัวชี้วัด

มาตรฐาน	ตัวชี้วัดระหว่างทาง	ตัวชี้วัดปลายทาง
มฐ. ท 1.1	-	ป.4/1
มฐ. ท 1.1	ป.4/2, ป.4/3, ป.4/4, ป.4/5, ป.4/7, ป.4/8	ป.4/6
มฐ. ท 4.1	ป.4/1, ป.4/3, ป.4/6	-
มฐ. ท 2.1	ป.4/1, ป.4/3, ป.4/4, ป.4/5, ป.4/6, ป.4/7, ป.4/8	ป.4/2
มฐ. ท 4.1	ป.4/4, ป.4/5	-
มฐ. ท 3.1	ป.4/1, ป.4/2, ป.4/4, ป.4/5, ป.4/6	ป.4/3
มฐ. ท 4.1	-	ป.4/2
	-	ป.4/7
มฐ. ท 5.1	ป.4/3	ป.4/4
	24 ตัวชี้วัด	7 ตัวชี้วัด

รวม 31 ตัวชี้วัด

โครงสร้างรายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย หลักภาษาและการใช้ภาษาไทย ป.4

 เวลา 80 ชั่วโมง

ชื่อหน่วย การเรียนรู้	มาตรฐาน การเรียนรู้/ตัวชี้วัด	สมรรถนะสำคัญ ของผู้เรียน	สาระสำคัญ	เวลา (ชั่วโมง)
หน่วย การเรียนรู้ที่ 1 มาตราตัวสะกด	<p>ตัวชี้วัดระหว่างทาง มฐ. ท 2.1 ป.4/1 คัดลายมือตัวบรรจงเต็ม บรรทัดและครึ่งบรรทัด</p> <p>มฐ. ท 3.1 ป.4/6 มีมารยาทในการฟัง การดู และการพูด</p> <p>มฐ. ท 4.1 ป.4/1 สะกดคำและบอก ความหมายของคำใน บริบทต่าง ๆ</p> <p>ตัวชี้วัดปลายทาง มฐ. ท 1.1 ป.4/6 สรุปความรู้และข้อคิด จากเรื่องที่อ่านเพื่อ นำไปใช้ในชีวิตประจำวัน</p> <p>มฐ. ท 2.1 ป.4/2 เขียนสื่อสารโดยใช้คำได้ ถูกต้อง ชัดเจน และ เหมาะสม</p> <p>มฐ. ท 3.1 ป.4/3 พูดแสดงความรู้ ความ คิดเห็น และความรู้สึก เกี่ยวกับเรื่องที่ฟังและดู</p>	<p>1) สมรรถนะที่ 1 ความสามารถ ในการสื่อสาร</p> <p>2) สมรรถนะที่ 2 ความสามารถ ในการคิด</p> <p>3) สมรรถนะที่ 4 ความสามารถ ในการใช้ทักษะ ชีวิต</p>	<p>การเรียนรู้เรื่องมาตรา ตัวสะกดและการสะกดคำ จะช่วยให้อ่านคำได้ อย่างถูกต้อง การคัดลายมือ ตามรูปแบบให้เป็นระเบียบ สะอาด น่าอ่าน เป็นพื้นฐาน หนึ่งในการใช้ภาษาไทย รวมทั้งมีหลักปฏิบัติและ มารยาทในการฟัง การดู และการพูด เพื่อช่วยให้ สื่อสารได้อย่างมี ประสิทธิภาพ</p>	10

ชื่อหน่วย การเรียนรู้	มาตรฐาน การเรียนรู้/ตัวชี้วัด	สมรรถนะสำคัญ ของผู้เรียน	สาระสำคัญ	เวลา (ชั่วโมง)
หน่วย การเรียนรู้ที่ 2 อักษรควบและ อักษรนำ	<p>ตัวชี้วัดระหว่างทาง</p> <p>มฐ. ท 1.1 ป.4/2 อธิบายความหมายของ คำ ประโยค และสำนวน จากเรื่องที่อ่าน</p> <p>มฐ. ท 2.1 ป.4/6 เขียนบันทึกและเขียน รายงานจากการศึกษา ค้นคว้า</p> <p>มฐ. ท 2.1 ป.4/8 มีมารยาทในการเขียน</p> <p>มฐ. ท 3.1 ป.4/5 รายงานเรื่องหรือประเด็น ที่ศึกษาค้นคว้าจาก การฟัง การดู และ การสนทนา</p> <p>มฐ. ท 4.1 ป.4/1 สะกดคำและบอก ความหมายของคำใน บริบทต่าง ๆ</p> <p>ตัวชี้วัดปลายทาง</p> <p>มฐ. ท 1.1 ป.4/1 อ่านออกเสียงบทร้อย แก้วและบทร้อยกรองได้ ถูกต้อง</p> <p>มฐ. ท 1.1 ป.4/6 สรุปความรู้และข้อคิด จากเรื่องที่อ่านเพื่อ นำไปใช้ในชีวิตประจำวัน</p> <p>มฐ. ท 2.1 ป.4/2 เขียนสื่อสารโดยใช้คำได้ ถูกต้อง ชัดเจน และ เหมาะสม</p> <p>มฐ. ท 3.1 ป.4/3</p>	<p>1) สมรรถนะที่ 1 ความสามารถ ในการสื่อสาร</p> <p>2) สมรรถนะที่ 2 ความสามารถ ในการคิด</p> <p>3) สมรรถนะที่ 4 ความสามารถ ในการใช้ ทักษะชีวิต</p>	<p>การเรียนรู้เรื่องการ สะกดคำ และบอก ความหมายของคำที่มี อักษรควบและคำที่มี อักษรนำ จะช่วยให้ทำให้อ่าน ออกเสียงบทร้อยแก้วและ บทร้อยกรองได้ถูกต้องตาม ความหมาย การเขียน รายงานการศึกษาค้นคว้า อย่างมีมารยาทในการ เขียน และการพูดเรื่องที่ ศึกษาค้นคว้าอย่างมี มารยาทในการพูด ทำให้ การใช้ภาษามีประสิทธิภาพ มากยิ่งขึ้น</p>	10

ชื่อหน่วยการเรียนรู้	มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด	สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน	สาระสำคัญ	เวลา (ชั่วโมง)
	<p>พุดแสดงความรู้ ความคิดเห็น และความรู้สึกเกี่ยวกับที่ฟังและดู</p>			
<p>หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 การผันวรรณยุกต์</p>	<p>ตัวชี้วัดระหว่างทาง มฐ. ท 1.1 ป.4/3 อ่านเรื่องสั้น ๆ ตามเวลาที่กำหนดและตอบคำถามจากเรื่องที่อ่าน มฐ. ท 1.1 ป.4/7 อ่านหนังสือที่มีคุณค่าตามความสนใจอย่างสม่ำเสมอและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องอ่าน มฐ. ท 1.1 ป.4/8 มีมารยาทในการอ่าน มฐ. ท 4.1 ป.4/1 สะกดยคำและบอกความหมายของคำในบริบทต่าง ๆ</p> <p>ตัวชี้วัดปลายทาง มฐ. ท 1.1 ป.4/6 สรุปความรู้และข้อคิดจากเรื่องที่อ่านเพื่อนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน มฐ. ท 3.1 ป.4/3 พุดแสดงความรู้ ความคิดเห็น และความรู้สึกเกี่ยวกับเรื่องที่ฟังและดู มฐ. ท 3.1 ป.4/2 พุดสรุปความรู้จากการฟังและการดู มฐ. ท 3.1 ป.4/4</p>	<p>1) สมรรถนะที่ 1 ความสามารถในการสื่อสาร</p> <p>2) สมรรถนะที่ 2 ความสามารถในการคิด</p> <p>3) สมรรถนะที่ 4 ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต</p>	<p>การเรียนรู้เรื่องการผันวรรณยุกต์ จะช่วยให้อ่านและเขียนสื่อสารกับผู้อื่นได้ถูกต้อง การปฏิบัติตนในการอ่านหนังสือและอินเทอร์เน็ตเป็นแนวทางที่สามารถนำมาปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้ รวมทั้งมีหลักในการเลือกอ่านหนังสือตามความสนใจและมีมารยาทในการอ่านเพื่อช่วยให้สื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ แล้วนำเรื่องที่อ่านมาตั้งคำถามและตอบคำถามได้ เพื่อเป็นการทบทวนความรู้และสรุปใจความสำคัญได้ชัดเจน ตรงประเด็น</p>	9

ชื่อหน่วย การเรียนรู้	มาตรฐาน การเรียนรู้/ตัวชี้วัด	สมรรถนะสำคัญ ของผู้เรียน	สาระสำคัญ	เวลา (ชั่วโมง)
	ตั้งคำถามและตอบ คำถามเชิงเหตุผลจาก เรื่องที่ฟังและดู			
หน่วย การเรียนรู้ที่ 4 คำในภาษาไทย	ตัวชี้วัดระหว่างทาง มฐ. ท 2.1 ป.4/3 เขียนแผนภาพโครงเรื่อง และแผนภาพความคิด เพื่อใช้พัฒนางานเขียน มฐ. ท 2.1 ป.4/4 เขียนย่อความจากเรื่อง สั้น มฐ. ท 2.1 ป.4/8 มีมารยาทในการเขียน ตัวชี้วัดปลายทาง มฐ. ท 2.1 ป.4/2 เขียนสื่อสารโดยใช้คำได้ ถูกต้อง ชัดเจน และ เหมาะสม มฐ. ท 4.1 ป.4/2 ระบุชนิดและหน้าที่ของ คำในประโยค	1) สมรรถนะที่ 1 ความสามารถ ในการสื่อสาร 2) สมรรถนะที่ 2 ความสามารถ ในการคิด 3) สมรรถนะที่ 4 ความสามารถ ในการใช้ ทักษะชีวิต	การเรียนรู้เรื่องชนิด และหน้าที่ของคำ จะทำให้ ใช้คำในการสื่อสารได้อย่าง ถูกต้อง การฝึกเขียน แผนภาพโครงเรื่องอย่าง เป็นลำดับ และการฝึก เขียนย่อความจากเรื่องที่ อ่านให้ได้ใจความ จะทำให้ สามารถสรุปใจความสำคัญ จากเรื่องที่อ่านได้ อีกทั้งยัง ช่วยพัฒนางานเขียนให้มี ประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น	12
หน่วย การเรียนรู้ที่ 5 ประโยค ถ้อยคำ สำนวน	ตัวชี้วัดระหว่างทาง มฐ. ท 1.1 ป.4/4 แยกข้อเท็จจริงและ ข้อคิดเห็นจากเรื่องที่อ่าน มฐ. ท 2.1 ป.4/5 เขียนจดหมายถึงเพื่อน และบิดามารดา มฐ. ท 3.1 ป.4/1	1) สมรรถนะที่ 1 ความสามารถ ในการสื่อสาร 2) สมรรถนะที่ 2 ความสามารถ ในการคิด 3) สมรรถนะที่ 4 ความสามารถ ในการใช้ ทักษะชีวิต	การเรียนรู้เรื่องการแต่ง ประโยคให้ถูกต้องตามหลัก ไวยากรณ์ จะช่วยให้พูด และเขียนสื่อสารกับผู้อื่นได้ อย่างมีประสิทธิภาพ การ บอกความหมายของ สำนวน สุภาษิต คำพังเพย และคำอุปมาอุปไมยจะ ช่วยเรียงร้อยถ้อยคำตาม วัฒนธรรมทางภาษา ให้	12

ชื่อหน่วยการเรียนรู้	มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด	สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน	สาระสำคัญ	เวลา (ชั่วโมง)
	<p>จำแนกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นจากเรื่องที่ฟังและดู</p> <p>มฐ. ท 4.1 ป.4/4 แต่งประโยคได้ถูกต้องตามหลักภาษา</p> <p>มฐ. ท 4.1 ป.4/6 บอกความหมายของสำนวน</p> <p>ตัวชี้วัดปลายทาง มฐ. ท 3.1 ป.4/3 พูดแสดงความรู้ ความคิดเห็น และความรู้สึกเกี่ยวกับเรื่องที่ฟังและดู</p>		<p>ข้อคิดคติสอนใจ ซึ่งเป็นแนวทางที่ช่วยให้แสดงความคิดเห็นเชิงวิจารณ์จากเรื่องที่อ่าน ฟัง หรือดูได้อย่างเหมาะสม มีเหตุผล รวมทั้งมีหลักในการเขียนจดหมายส่วนตัว หรือจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (อีเมล) เพื่อช่วยให้สื่อสารได้อย่างถูกต้องตามกาลเทศะ</p>	
หน่วยการเรียนรู้ที่ 6 เครื่องหมายวรรคตอน	<p>ตัวชี้วัดระหว่างทาง มฐ. ท 5.1 ป.4/3 ร้องเพลงพื้นบ้าน</p> <p>ตัวชี้วัดปลายทาง มฐ. ท 1.1 ป.4/1 อ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองได้ถูกต้อง</p> <p>มฐ. ท 5.1 ป.4/4 ท่องจำบทอาขยานตามที่กำหนดและบทร้อยกรองที่มีคุณค่าตามความสนใจ</p>	<p>1) สมรรถนะที่ 1 ความสามารถในการสื่อสาร</p> <p>2) สมรรถนะที่ 2 ความสามารถในการคิด</p> <p>3) สมรรถนะที่ 4 ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต</p>	<p>การเรียนรู้เรื่องการอ่านและการเขียนข้อความที่มีเครื่องหมายวรรคตอนและอักษรย่อให้ถูกต้อง จะทำให้สื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงการฝึกอ่านออกเสียงบทร้อยกรอง และร้องเพลงพื้นบ้าน จะเป็นตัวช่วยสำคัญที่ทำให้ออกเสียงคำได้ชัดเจนยิ่งขึ้น</p>	9
หน่วยการเรียนรู้ที่ 7 คำพ้อง	<p>ตัวชี้วัดระหว่างทาง มฐ. ท 4.1 ป.4/1</p>	<p>1) สมรรถนะที่ 1 ความสามารถในการสื่อสาร</p>	<p>การเรียนรู้เรื่องการออกเสียงสะกดคำ พร้อมบอกความหมายของคำพ้องใน</p>	9

ชื่อหน่วยการเรียนรู้	มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด	สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน	สาระสำคัญ	เวลา (ชั่วโมง)
	<p>สะกดคำและบอกความหมายของคำในบริบทต่าง ๆ</p> <p>มฐ. ท 4.1 ป.4/3 ใช้พจนานุกรมค้นหาความหมายของคำ</p> <p>มฐ. ท 4.1 ป.4/5 แต่งบทร้อยกรองและคำขวัญ</p> <p>ตัวชี้วัดปลายทาง มฐ. ท 1.1 ป.4/6 อ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองได้ถูกต้อง</p> <p>มฐ. ท 5.1 ป.4/4 ท่องจำบทอาขยานตามที่กำหนดและบทร้อยกรองที่มีคุณค่าตามความสนใจ</p>	<p>2) สมรรถนะที่ 2 ความสามารถในการคิด</p> <p>3) สมรรถนะที่ 4 ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต</p>	<p>บริบทต่าง ๆ จะช่วยทำให้พูดและเขียนสื่อสารกับผู้อื่นได้อย่างหลากหลาย และมีประสิทธิภาพ การค้นหาความหมายของคำจากพจนานุกรม จะช่วยให้เข้าใจความหมายของบทอาขยานและบทร้อยกรอง รวมทั้งเกิดคลังคำในการแต่งกลอนสี่ เพื่อช่วยเรียงร้อยถ้อยคำได้อย่างถูกต้องเหมาะสม และเกิดวัฒนธรรมทางภาษา</p>	
<p>หน่วยการเรียนรู้ที่ 8 ภาษาไทยถิ่น ภาษาไทย มาตรฐาน</p>	<p>ตัวชี้วัดระหว่างทาง มฐ. ท 1.1 ป.4/5 คาดคะเนเหตุการณ์จากเรื่องที่อ่าน โดยระบุเหตุผลประกอบ</p> <p>มฐ. ท 2.1 ป.4/7 เขียนเรื่องตามจินตนาการ</p> <p>มฐ. ท 4.1 ป.4/5 แต่งบทร้อยกรองและคำขวัญ</p> <p>ตัวชี้วัดปลายทาง มฐ. ท 1.1 ป.4/6</p>	<p>1) สมรรถนะที่ 1 ความสามารถในการสื่อสาร</p> <p>2) สมรรถนะที่ 2 ความสามารถในการคิด</p> <p>3) สมรรถนะที่ 4 ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต</p>	<p>การเรียนรู้เรื่องภาษาไทยถิ่นและภาษาไทยมาตรฐาน จะช่วยทำให้เปรียบเทียบภาษาไทยถิ่นและภาษาไทยมาตรฐานได้ถูกต้อง รวมไปถึงการเรียนรู้เรื่องของการเขียนคำขวัญ และการเขียนเรื่องตามจินตนาการ จะทำให้เกิดทักษะการเขียนสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ สามารถนำความรู้ไปต่อยอดเพื่อคาดคะเนเรื่องราวและเหตุการณ์ได้อย่าง</p>	9

ชื่อหน่วย การเรียนรู้	มาตรฐาน การเรียนรู้/ตัวชี้วัด	สมรรถนะสำคัญ ของผู้เรียน	สาระสำคัญ	เวลา (ชั่วโมง)
	<p>สรุปความรู้และข้อคิด จากเรื่องที่อ่าน เพื่อ นำไปใช้ในชีวิตประจำวัน</p> <p>มฐ. ท 2.1 ป.4/2 เขียนสื่อสารโดยใช้คำได้ ถูกต้อง ชัดเจน และ เหมาะสม</p> <p>มฐ. ท 4.1 ป.4/7 เปรียบเทียบภาษาไทย มาตรฐานกับภาษาถิ่นได้</p>		สร้างสรรค์ และมีความ สมเหตุสมผล	